

	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»
МАУП	НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ІМ.КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО Кафедра: адміністративного, фінансового та банківського права ОДЕСЬКИЙ ІНСТИТУТ Кафедра правових дисциплін
Затверджую: Директор навчального підрозділу (підпис) О. Ф. Каракасіді (П.І.Б.) 01.09.2020 р.	Схвалено на засіданні кафедри правових дисциплін Протокол № 1 від 31.08.2020 р. Завідувач кафедри: (назва кафедри) В. М. Пьохов (П. І. Б.)

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВАЛЮТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ»**

Статус дисципліни: Вибіркова

Освітньо-професійна програма: Право

Спеціальність: 081 “Право”

Спеціалізація: -

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Форма навчання: денна / заочна

Обсяг в кредитах ЄКТС / всього годин: 4 / 120

за навчальним планом від 25.09.19 р.

Денна:

Заочна:

-лекції (Л): 34 години

6

-семінарські заняття (СЗ): 16 годин

2

-практичні заняття (ПЗ): _____

-лабораторні заняття (ЛЗ): _____

-індивідуально-консультативна робота (ІКР): _____

-самостійна робота студентів (СРС): 70 годин

112

Робоча програма навчальної дисципліни складена на основі навчальної програми «Правові засади валютного регулювання» (затверджена на засіданні кафедри адміністративного, фінансового та банківського права (Протокол № 2 від 25.09.19), Розробник: д.ю.н, доцент К.В.Муравйов. Затв. на засіданні кафедри правових дисциплін Одеського інституту – Пр. № 1 від 31.08.2020 р.

Укладач робочої програми – викладач Бахтіна Ю. С.

Одеса–2020 р.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Правові засади валютного регулювання» – засвоєння знань і формування практичних навичок із організації та здійснення діяльності з регулювання і контролю валютних операцій.

Завдання: вивчення поняття та змісту валютного регулювання, його цілей, методів, правової основи; набуття вмінь і навичок аналізу проведення операцій згідно до вимог чинного валютного законодавства та діючого режиму валютного регулювання.

Предмет: відносини між суб'єктами економічної діяльності та державою з приводу встановлення порядку проведення операцій з валютою та валютними цінностями і здійснення контролю за його виконанням.

Компетентності та програмні результати навчання:

ПРОГРАМНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

<p>Загальні компетентності (ЗК)</p>	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного, логічного та критичного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК 2. Здатність застосовувати знання в професійній діяльності у стандартних та окремих нестандартних ситуаціях.</p> <p>ЗК 3. Уміння планувати і організовувати свою професійну діяльність.</p> <p>ЗК 4. Знання і розуміння предмета та характеру професійної діяльності, природи етичних стандартів та здатність діяти на їх основі.</p> <p>ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, добре володіти правничою термінологією.</p> <p>ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою як усно, так і письмово, у тому числі у професійній сфері.</p> <p>ЗК 7. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, оцінка її достовірності, використання сучасних інформаційних технологій і баз даних.</p> <p>ЗК 8. Здатність проведення досліджень, уміння грамотно і точно формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій професійній дискусії.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 10. Здатність бути критичним і самокритичним, визнавати та виправляти власні помилки.</p> <p>ЗК 11. Вміння працювати самостійно, проявляти добросовісність, дисциплінованість, пунктуальність та відповідальність, а також працювати у команді колег за фахом.</p> <p>ЗК 12. Здатність приймати неупереджені і мотивовані рішення, визначати інтереси і мотиви поведінки інших осіб, примирювати сторони з протилежними інтересами.</p> <p>ЗК 13. Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p>	<p>СК 8. Знання засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.</p> <p>СК 9. Навички реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.</p> <p>СК 10. Уміння застосовувати знання у практичній діяльності при моделюванні правових ситуацій.</p> <p>СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного</p>

	<p>аналізу факти.</p> <p>СК 12. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.</p> <p>СК 13. Здатність застосовувати юридичну аргументацію.</p> <p>СК 14. Здатність виявляти проблеми правового регулювання і пропонувати способи їх вирішення, включаючи подолання юридичної невизначеності.</p> <p>СК 15. Навички логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p> <p>СК 16. Навички консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.</p> <p>СК 18. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності</p>
--	--

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	7 семестр					Форма контролю
	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	2	2	4	4	Залік
Відвідування семінарських занять	1	2	2	4	4	
Відвідування практичних занять	-	-	-	-	-	
Робота на семінарському занятті	10	2	20	4	40	
Робота на практичному занятті	-	-	-	-	-	
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	-	-	-	-	-	
Виконання завдань для самостійної роботи	15	-	15	-	15	
Виконання модульної роботи	10	-	10	-	10	
Виконання ІНДЗ	20	-	20	-	20	
Разом	-		69	-	93	
Максимальна кількість балів:			162			
162:100=1,62 Студент набрав X балів; Розрахунок: 1,62 = загальна кількість балів						100

Критерії оцінювання ІНДЗ (навчально-педагогічного дослідження у вигляді есе)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка
-------	----------------------------	--------------------

		(у балах)
1	Формулювання мети і завдань роботи	2
2	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	2
3	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	10
4	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	2
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	2
6	Якість оформлення роботи	2
	Разом	20

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни повинно базуватись на знаннях, отриманих студентами під час опанування ними фундаментальних положень навчальних дисциплін: «Фінансове право», «Банківське право», «Податкове право», «Біржове право» з акцентом на проблематику правового регулювання і контролю валютних операцій і тісно пов'язана з навчальними дисциплінами: «Цивільне право», «Адміністративне право» та «Господарське право».

Очікувані результати навчання

Після вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- науково-теоретичні та практичні положення про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті;
- особливості відкриття та функціонування валютних рахунків суб'єктів підприємницької діяльності;
- правила проведення операцій на міжбанківському валютному ринку;
- особливості готівкового обігу іноземної валюти на території України;
- обмеження та особливості переміщення валютних цінностей через митний кордон України;
- порядок здійснення кредитування в іноземній валюті, тенденції та перспективи розвитку законодавства у цій сфері.

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- правильно визначати проблеми регулювання валютних операцій і законодавства в сфері валютних відносин та шляхи їх подолання;
- тлумачити та розкривати основні поняття дисципліни «Правові засади валютного регулювання»;
- здійснювати наукові дослідження і забезпечувати навчальний процес.

3. Критерії оцінювання результатів навчання

Під час вивчення дисципліни застосовується поточний, модульний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться для оцінювання рівня навчальних досягнень під час семінарських, практичних занять та якості виконання індивідуальної і самостійної роботи та передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого модуля навчальної дисципліни.

Поточний контроль – проведення семінарських занять, відпрацювання академічних заборгованостей.

Поточний контроль під час проведення семінарських занять передбачає перевірку рівня засвоєння знань, умінь і навичок студентом з кожного окремого навчального (змістового) модуля навчальної дисципліни та їх корекцію. Прозорість оцінювання рівня знань студентів забезпечується чіткими

критеріями.

Модульний контроль – визначає якість виконаної студентом навчальної роботи з певного навчального (змістового) модуля та оцінюється за сукупними підсумками поточної успішності, включаючи виконану індивідуальну, самостійну та модульну контрольну роботу.

Підсумковий контроль. По закінченню вивчення навчальної дисципліни студент складає залік, підсумкова оцінка виставляється як сума балів з усіх модулів навчальної дисципліни та обраховується, як правило, як середнє арифметичне складових модулів, враховуючи самостійну роботу студента (СРС) та індивідуальне завдання (ІНДЗ). Система оцінювання навчальних досягнень студентів показана в таблиці нижче.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Форма контролю
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	
Відвідування лекцій	1	10	10	7	7	Залік
Відвідування семінарсько-практ. занять	1	6	6	2	2	
Робота на семінарсько-практичному занятті	10	6	60	2	20	
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	
Виконання ІНДЗ	30					
Разом	-		106	-	59	
Максимальна кількість балів:			195			

195:100=1,95 Студент набрав Х балів; Розрахунок: Х: 1,95 = загальна кількість балів ЄКТС студента.	100
--	------------

Критерії оцінювання ІНДЗ (доповідь, реферат, есе, проекти, наукова робота студента)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна оцінка (у балах)
1	Формулювання мети і завдань роботи	2
2	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу	3
3	Обґрунтоване розкриття проблеми, аналіз різних інформаційних джерел (наукових видань, навчальної літератури, періодичних видань, матеріалів мережі Internet), критична та незалежна оцінка різноманітних точок зору, позицій, аргументів	10
4	Зв'язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій	5
5	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання поставлених завдань, творчий підхід до виконання ІНДЗ	5
6	Якість оформлення роботи	5
	Разом	30

4. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування студентами результатів вивчення дисципліни є:

- семінарсько-практичне заняття;
- усний виступ;
- виконання письмового завдання та інші завдання СРС;
- тестування;
- есе, дайджест;
- реферат або інше ІНДЗ;
- ведення опорного конспекту лекцій;
- письмова контрольна робота;
- інші види навчально-наукової роботи (участь у гуртках, наукових конференціях тощо);
- дві модульні роботи (МКР);
- екзамен.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Структура навчальної дисципліни

№ з/п	Назва теми	Лекції	Семінар	Практ занят	Сам роб
Змістовий модуль 1: Загальні засади та форми організації валютного регулювання					
1.	Тема 1. Поняття, предмет і метод валютного регулювання	4	2		10
2.	Тема 2. Сутність, задачі, форми організації валютного регулювання	6	2		12
	МКР - 1		2		
Змістовий модуль 2: Операції з валютними цінностями					
3.	Тема 3. Регулювання операцій з готівковою іноземною валютою	6	2		12
4.	Тема 4. Переміщення валютних цінностей через митний кордон України	6	2		12
5.	Тема 5. Організація проведення операцій на Українській міжбанківській валютній біржі	6	2		12

6.	Тема 6. Валютний контроль	6	2		12
	МКР-2		2		
	Всього 120	34	16		70

Форма контролю: Залік

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

Змістовий модуль 1: Загальні засади та форми організації валютного регулювання

Тема 1. Поняття, предмет і метод валютного регулювання

Класифікація етапів розвитку валютного регулювання в Україні. Період адміністративної валютної політики держави (державна валютна монополія). Період становлення валютних відносин в умовах ринку. Період валютного регулювання.

Поняття валютного регулювання. Нормативний рівень валютно-правового регулювання. Індивідуально-правовий рівень валютного регулювання. Комерційні банки як основний фінансовий інститут і елемент ринку валютних послуг. Законодавство у сфері валютного регулювання.

Поняття валютних цінностей. Класифікація валютних цінностей. Види валютних операцій. Поняття валютної операції. Класифікація валютних операцій за предметом. Класифікація валютних операцій за колом суб'єктів. Класифікація валютних операцій за місцем здійснення. Класифікація валютних операцій які здійснюють комерційні банки. Поняття резидентів та нерезидентів. Основні права резидентів та нерезидентів, які здійснюють валютні операції в Україні. Основні обов'язки резидентів та нерезидентів, які здійснюють валютні операції в Україні.

Ліцензування операцій з іноземною валютою. Операції з іноземною валютою, що потребують отримання індивідуальної ліцензії резидентами та нерезидентами. Порядок організації розрахунків у іноземній валюті. Порядок організації торгівлі іноземною валютою.

Тема 2. Сутність, задачі, форми організації валютного регулювання

Поняття валютної політики. Основні завдання валютної політики. Рівні регулювання валютних відносин. Причини обумовленості міждержавної координації валютної, кредитної і фінансової політики. Заходи довгострокової валютної політики. Заходи короткострокової валютної політики. Складові валютної політики.

Валютне регулювання на національному рівні. Основні завдання валютного регулювання. Компетенція парламенту в системі валютного регулювання. Органи валютного регулювання в Україні. Компетенція Національного банку України в сфері валютного регулювання. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері валютного регулювання.

Основні методи валютного регулювання. Валютна інтервенція (девiзна політика). Девальвація та ревальвація валют. Дисконтна (облікова) політика. Управління валютними резервами (диверсифікація). Валютні обмеження. Валютна політика, що проводиться в Україні.

Перший етап становлення системи валютного регулювання і контролю незалежної України. Лібералізація валютного ринку. Встановлення єдиного обмінного курсу для готівкових розрахунків. Заходи щодо поступової лібералізації і децентралізації валютного ринку України. Заміна карбованця новою грошовою одиницею – гривнею. Юридична основа механізму та принципів валютного регулювання в Україні.

Змістовий модуль 2: Операції з валютними цінностями

Тема 3. Регулювання операцій з готівковою іноземною валютою

Використання готівкової іноземної валюти з власних поточних рахунків юридичними особами-резидентами та розташованими на території України представництвами юридичних осіб-нерезидентів. Документальне оформлення. Використання на території України готівкової іноземної валюти як засобу платежу або як застави. Порядок прийняття уповноваженим банком

готівкової вільно конвертованої валюти від повноважного представника нерезидента - суб'єкта підприємницької діяльності.

Види валютно-обмінних операцій з іноземною валютою і дорожніми та іменними чеками. Порядок та правила відкриття пунктів обміну валюти. Документальне оформлення. Підстави для відмови в реєстрації пункту обміну валюти. Вимоги щодо обладнання та облаштування пункту обміну валюти. Порядок та правила роботи пункту обміну валюти.

Тема 4. Переміщення валютних цінностей через митний кордон України

Основні вимоги на вивезення валюти України за межі України. Основні вимоги на ввезення валюти України в Україну.

Основні вимоги на вивезення іноземної валюти, чеків, банківських металів за межі України фізичними особами. Основні вимоги на ввезення іноземної валюти, чеків, банківських металів в Україну фізичними особами. Основні вимоги на вивезення юридичними особами-резидентами іноземної валюти, чеків, банківських металів за межі України. Основні вимоги на вивезення іноземної валюти, чеків, банківських металів за межі України юридичними особами-нерезидентами. Основні вимоги на ввезення іноземної валюти, чеків, банківських металів в Україну юридичними особами-резидентами/нерезидентами. Пересилання іноземної валюти та чеків у міжнародних поштових відправленнях за межі України. Строки дії довідок на вивезення валюти України, іноземної валюти та чеків, виражених в іноземній валюті. Строки дії індивідуальних ліцензій на вивезення за межі України валюти України, іноземної валюти, платіжних документів, банківських металів і ввезення в Україну валюти України, а також спеціальних дозволів на ввезення (пересилання) в Україну іноземної валюти, платіжних документів, банківських металів.

Тема 5. Організація проведення операцій на Українській міжбанківській валютній біржі

Історія створення Української міжбанківської валютної біржі (УМВБ). Права членів біржі. Обов'язки членів біржі. Категорії учасників торгів. Форми проведення торгів. Безперервний подвійний аукціон. Односторонній аукціон. Фіксинг. Режим "обговорення умов" угоди. Укладання угод "по-домовленості". Правила укладання угод в БЕСТ.

Тема 6. Валютний контроль

Структура органів валютного контролю в Україні. Національний банк України як головний орган валютного контролю. Основні напрямки валютного контролю. Санкції НБУ за порушення валютного законодавства. Кабінет Міністрів України та його повноваження в сфері валютного контролю. Функції уповноважених банків в сфері валютного контролю. Державна податкова адміністрація України як орган валютного контролю. Компетенція Державної митної служби України. Повноваження Державного комітету зв'язку та інформатизації України в сфері валютного контролю.

Правове регулювання відповідальності за порушення валютного законодавства України. Адміністративна відповідальність за порушення валютного законодавства. Кримінальна відповідальність за порушення валютного законодавства. Відповідальність комерційних банків та фінансово-кредитних установ за порушення валютного законодавства. Відповідальність резидентів та нерезидентів за порушення валютного законодавства. Компетенція щодо накладання санкцій за порушення валютного законодавства.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКО-ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

(Літ-ра: осн. 1-16, дод. 17-24)

Тема 1. Поняття, предмет і метод валютного регулювання

1. Класифікація етапів розвитку валютного регулювання в Україні. Період адміністративної валютної політики держави (державна валютна монополія).
2. Поняття валютного регулювання.
3. Нормативний рівень валютно-правового регулювання. Індивідуально-правовий рівень

- валютного регулювання.
4. Комерційні банки як основний фінансовий інститут і елемент ринку валютних послуг.
  5. Законодавство у сфері валютного регулювання.
  6. Поняття валютних цінностей. Класифікація валютних цінностей.
  7. Види валютних операцій. Поняття валютної операції.
  8. Поняття резидентів та нерезидентів. Основні права резидентів та нерезидентів, які здійснюють валютні операції в Україні. Основні обов'язки резидентів та нерезидентів, які здійснюють валютні операції в Україні.
  9. Ліцензування операцій з іноземною валютою. Організація розрахунків у іноземній валюті. Порядок організації торгівлі іноземною валютою.

Тема 2. Сутність, задачі, форми організації валютного регулювання

1. Поняття валютної політики. Основні завдання валютної політики. Рівні регулювання валютних відносин. Заходи довгострокової валютної політики. Заходи короткострокової валютної політики. Складові валютної політики.
2. Валютне регулювання на національному рівні. Основні завдання валютного регулювання. Компетенція парламенту в системі валютного регулювання. Органи валютного регулювання в Україні. Компетенція Національного банку України в сфері валютного регулювання. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері валютного регулювання.
3. Основні методи валютного регулювання. Валютна інтервенція (девільна політика). Девальвація та ревальвація валют. Дисконтна (облікова) політика. Управління валютними резервами (диверсифікація). Валютні обмеження.
4. Перший етап становлення системи валютного регулювання і контролю незалежної України. Лібералізація валютного ринку. Встановлення єдиного обмінного курсу для готівкових розрахунків. Заходи щодо поступової лібералізації і децентралізації валютного ринку України. Заміна карбованця новою грошовою одиницею – гривнею.
5. Юридична основа механізму та принципів валютного регулювання в Україні.

Змістовий модуль 2: Операції з валютними цінностями

Тема 3. Регулювання операцій з готівковою іноземною валютою

1. Використання готівкової іноземної валюти з власних поточних рахунків юридичними особами-резидентами та розташованими на території України представництвами юридичних осіб-нерезидентів. Документальне оформлення. Використання на території України готівкової іноземної валюти як засобу платежу або як застави.
2. Види валютно-обмінних операцій з іноземною валютою і дорожніми та іменними чеками.
3. Порядок та правила відкриття пунктів обміну валюти. Документальне оформлення. Підстави для відмови в реєстрації пункту обміну валюти. Вимоги щодо обладнання та облаштування пункту обміну валюти. Порядок та правила роботи пункту обміну валюти.

Тема 4. Переміщення валютних цінностей через митний кордон України

1. Основні вимоги на вивезення валюти України за межі України. Основні вимоги на ввезення валюти України в Україну.
2. Основні вимоги на вивезення іноземної валюти, чеків, банківських металів за межі України фізичними особами. Основні вимоги на ввезення іноземної валюти, чеків, банківських металів в Україну фізичними особами.
3. Основні вимоги на вивезення юридичними особами-резидентами іноземної валюти, чеків, банківських металів за межі України. Основні вимоги на вивезення іноземної валюти, чеків, банківських металів за межі України юридичними особами-

нерезидентами.

4. Основні вимоги на ввезення іноземної валюти, чеків, банківських металів в Україну юридичними особами-резидентами/нерезидентами.
5. Пересилання іноземної валюти та чеків у міжнародних поштових відправленнях за межі України. Строки дії довідок на вивезення валюти України, іноземної валюти та чеків, виражених в іноземній валюті.
6. Строки дії індивідуальних ліцензій на вивезення за межі України валюти України, іноземної валюти, платіжних документів, банківських металів і ввезення в Україну валюти України, а також спеціальних дозволів на ввезення (пересилання) в Україну іноземної валюти, платіжних документів, банківських металів.

Тема 5. Організація проведення операцій на Українській міжбанківській валютній біржі

1. Історія створення Української міжбанківської валютної біржі (УМВБ).
2. Права членів біржі. Обов'язки членів біржі.
3. Категорії учасників торгів.
4. Форми проведення торгів. Безперервний подвійний аукціон. Односторонній аукціон. Фіксинг. Режим "обговорення умов" угоди. Укладання угод "по-домовленості".
5. Правила укладання угод в БЕСТ.

Тема 6. Валютний контроль

1. Структура органів валютного контролю в Україні. Національний банк України як головний орган валютного контролю.
2. Основні напрямки валютного контролю. Санкції НБУ за порушення валютного законодавства.
3. Кабінет Міністрів України та його повноваження в сфері валютного контролю.
4. Функції уповноважених банків в сфері валютного контролю.
5. Державна податкова адміністрація України як орган валютного контролю.
6. Компетенція Державної митної служби України.
7. Повноваження Державного комітету зв'язку та інформатизації України в сфері валютного контролю.
8. Правове регулювання відповідальності за порушення валютного законодавства України. Адміністративна відповідальність за порушення валютного законодавства. Кримінальна відповідальність за порушення валютного законодавства. Відповідальність комерційних банків та фінансово-кредитних установ за порушення валютного законодавства. Відповідальність резидентів та нерезидентів за порушення валютного законодавства. Компетенція щодо накладання санкцій за порушення валютного законодавства.

Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота передбачає проведення індивідуальних та групових консультацій із студентами, а також відпрацювання студентами пропущених занять та незадовільних оцінок. Консультації проводяться на кафедрі адміністративного, фінансового та банківського права.

Методика активізації процесу навчання:

1. Приведення достатньої кількості практичних прикладів.
2. Усне опитування.
3. Проведення консультацій.
4. Застосування засобів заохочення до вивчення дисципліни.
5. Виконання контрольних робіт слухачами заочної форми навчання.

Активізація вивчення студентами дисципліни «Правові засади валютного регулювання» передбачає:

- а) прищеплення у студентів навичок самостійно опрацьовувати навчальну та наукову

літературу в процесі підготовки до питань, що виносяться на семінарське заняття, а також у процесі самостійного написання рефератів;

б) заохочення студентів до активної роботи по обговоренню теоретичних питань з актуальних проблем міжнародного фінансового права;

в) прищеплення їм навичок творчо мислити, самостійно формулювати, викладати та аргументувати свої думки;

г) вироблення у студентів здатності зв'язувати загальнотеоретичні положення з вимогами повсякденної практики розбудови правової держави і громадянського суспільства.

д) формування у студентів здібностей перетворення одержаних знань у повсякденну правомірну поведінку, застосовувати їх при вирішенні юридично значимих життєвих ситуацій.

Вказівки до виконання контрольної роботи

Відповідно до навчального плану студенти можуть виконують контрольну роботу. Номер варіанта контрольної роботи студент визначає за останньою цифрою номера своєї залікової книжки. Наприклад, якщо остання цифра номера залікової книжки «9», то студент обирає варіант 9.

Для послідовного і чіткого викладу матеріалу слід скласти план роботи.

Під час виконання роботи необхідно використовувати джерела, наведені в цій робочій програмі і рекомендовані на лекціях, а також підручники та нормативні акти, що відповідають темі роботи.

Контрольна робота повинна мати таку структуру:

1. Вступ (обсягом до двох сторінок), де обґрунтовується актуальність обраної теми, ступінь її вивчення, визначаються питання, які вимагають вирішення. Вказується об'єкт, предмет і методологічна основа дослідження, характеризуються джерела одержання інформації.

2. Основна частина, що містить мінімум два розділи. У першому розділі бажано розкрити теоретичні і методологічні положення з обраної теми дослідження, розглянути і проаналізувати різні точки зору, висловити своє ставлення до розглянутих питань і дати характеристику об'єкта дослідження. В інших розділах передбачається аналіз і обґрунтування тенденцій розвитку і шляхів вирішення наявних проблем. Кожен з розділів, залежно від обсягу викладеного матеріалу, може складатись із підрозділів.

3. Висновок, в якому стисло, обсягом до двох сторінок, дати і обґрунтувати пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства або теоретичних положень за темою контрольної роботи.

4. Список використаних в контрольній роботі джерел повинен включати: нормативно-правові акти (Конституція, закони України, підзаконні акти); наукові праці (монографії, брошури, статті тощо); статті в періодичних виданнях (журналах, газетах, збірниках); інші фактичні матеріали. Всі джерела розміщують в алфавітному порядку згідно з діючими стандартами бібліографічного опису.

Обсяг роботи загалом – не більше 10-12 сторінок формату А4.

Оформивши належним чином титульний лист, потрібно підписати роботу, вказавши дату виконання, і в зазначений термін подати на перевірку.

Теми рефератів. Завдання для контрольних робіт:

Варіант 1

1. Історичний аспект розвитку валютного регулювання в Україні;
2. Правовий статус та повноваження органів валютного контролю.

Варіант 2

1. Поняття та види валютних цінностей і валютних операцій;
2. Національний банк України як головний орган валютного контролю.

Варіант 3

1. Еволюція системи валютного регулювання в Україні;

2. Загальна характеристика Української міжбанківської валютної біржі.

Варіант 4

1. Використання готівкової іноземної валюти на території України;
2. Правила укладання угод в БЕСТ.

Варіант 5

1. Порядок проведення валютно-обмінних операцій на території України;
2. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

Варіант 6

1. Форми і методи валютного регулювання;
2. Переміщення валюти України через митний кордон України.

Варіант 7

1. Переміщення іноземної валюти, чеків, банківських металів через митний кордон України;
2. Національний банк України як головний орган валютного контролю.

Варіант 8

1. Основні завдання валютного регулювання;
2. Порядок проведення валютно-обмінних операцій на території України.

Варіант 9

1. Правовий статус та повноваження органів валютного контролю;
2. Валютна політика як основа валютного регулювання.

Варіант 10

1. Повноваження суб'єктів валютного контролю в Україні Мито: поняття, види;
2. Документальне оформлення переміщення валютних цінностей через митний кордон України.

Питання для самоконтролю

1. Сутність валютного регулювання.
2. Сутність валютних відносин.
3. Джерела валютного регулювання.
4. Принципи валютного регулювання.
5. Структура валютних відносин.
6. Міжнародні валютні відносини.
7. Гарантії свободи здійснення валютних операцій.
8. Внутрішньодержавні валютні відносини.
9. Особливості валютних відносин як різновиду фінансових відносин.
10. Поняття режиму валютних обмежень.
11. Валютна політика.
10. Валютна система.
11. Поняття валюти.
12. Конвертованість валюти.
13. Поняття валютної ліцензії.
14. Види валютних ліцензій.
15. Порядок видачі ліцензій на здійснення валютних операцій суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.
16. Торгівля валютними цінностями.
17. Переказ валютних цінностей.
18. Транскордонне переміщення валютних цінностей.
19. Надання інформації про валютні операції.
20. Валютний нагляд.
21. Заходи валютного захисту.
22. Особливості встановлення граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів.
23. Правове регулювання страхової діяльності суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності з

використанням іноземної валюта.

24. Види банківських рахунків в іноземній валюті.

25. Порядок відкриття валютних рахунків.

26. Документи, що подаються для відкриття валютних рахунків.

27. Порядок відкриття поточних рахунків в іноземній валюті.

28. Порядок відкриття вкладних рахунків в іноземній валюті.

29. Закриття рахунків в іноземній валюті.

30. Переоформлення рахунків в іноземній валюті.

31. Валютна інтервенція (девiзна політика).

32. Девальвація та ревальвація валют.

33. Дисконтна (облікова) політика.

34. Управління валютними резервами (диверсифікація).

35. Поняття валютного ринку.

36. Суб'єкти валютного ринку.

37. Правовий статус Української міжбанківської валютної біржі (УМВБ).

38. Функції та повноваження УМВБ.

39. Функції та валютні повноваження уповноважених комерційних банків, кредитно-фінансових установ.

40. Порядок торгівлі валютою на УМВБ.

41. Правовий режим готівкового обігу іноземної валюти на території України.

42. Валютно-фінансові умови зовнішньоекономічних договорів.

43. Порядок переміщення національної валюти через митний кордон України.

44. Порядок вивезення іноземної валюти за межі митної території України.

45. Порядок ввезення іноземної валюти на митну територію України.

46. Порядок пересилання іноземної валюти за межі митної території України.

47. Принципи кредитування в іноземній валюті суб'єктів підприємницької діяльності.

48. Порядок ліцензування кредитних операцій в іноземній валюті.

49. Суб'єкти кредитування в іноземній валюті.

50. Об'єкти кредитування в іноземній валюті.

51. Порядок та правила відкриття пунктів обміну валюти.

52. Порядок та правила роботи пункту обміну валюти.

53. Поняття і функції валютного контролю.

54. Суб'єкти валютного контролю,

55. Повноваження НБУ як органу валютного контролю.

56. Повноваження Державної митної служби України як органу валютного контролю.

57. Правовий статус Кабінету Міністрів України як органу валютного контролю.

58. Правовий статус фіскальних органів України як органів валютного контролю.

59. Правовий статус органів зв'язку України як органів валютного контролю.

60. Порушення валютного законодавства.

61. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

62. Порядок здійснення Національним банком торгівлі іноземною валютою та банківськими металами.

63. Порядок здійснення банками торгівлі безготівковою іноземною валютою та банківськими металами без фізичної поставки.

64. Порядок здійснення торгівлі іноземною валютою в готівковій формі та банківськими металами з фізичною поставкою.

65. Ознаки зношення банкнот іноземної валюти, які приймаються банками, небанківськими установами та операторами поштового зв'язку, пунктами обміну валюти на території України.

66. Види заходів впливу, які застосовуються до установ у разі порушень вимог валютного законодавства.

67. Обмеження, зупинення чи припинення здійснення установою окремих видів валютних операцій, зупинення ліцензії.

68. Конвертованість валют.
 69. Критерії для запровадження заходів валютного захисту.
 70. Види відповідальності за порушення вимог валютного законодавства.

Рекомендована література:

Основна:

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
3. Митний кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
4. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Закон України Про валюту і валютні операції (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 30, ст.239) – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2473-19?lang=uk>
6. Постанова НБУ "Про затвердження Положення про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України" – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-zatverdiv-novu-sistemu-valyutnogo-regulyuvannya-ta-oprilyudniv-dorojnyu-kartu-valyutnoyi-liberalizatsiyi;>
7. Постанова НБУ "Про затвердження Положення про здійснення операцій із валютними цінностями" – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-zatverdiv-novu-sistemu-valyutnogo-regulyuvannya-ta-oprilyudniv-dorojnyu-kartu-valyutnoyi-liberalizatsiyi;>
8. Постанова НБУ "Про затвердження Положення про транскордонне переміщення валютних цінностей" – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-zatverdiv-novu-sistemu-valyutnogo-regulyuvannya-ta-oprilyudniv-dorojnyu-kartu-valyutnoyi-liberalizatsiyi;>
9. Постанова НБУ "Про затвердження Положення про перелік заходів захисту, порядок та критерії їх запровадження, подовження та дострокового припинення" – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-zatverdiv-novu-sistemu-valyutnogo-regulyuvannya-ta-oprilyudniv-dorojnyu-kartu-valyutnoyi-liberalizatsiyi;>
10. Постанова НБУ "Про затвердження Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті" – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-zatverdiv-novu-sistemu-valyutnogo-regulyuvannya-ta-oprilyudniv-dorojnyu-kartu-valyutnoyi-liberalizatsiyi;>
11. Постанова НБУ "Про затвердження Положення про порядок надання банками Національному банку України інформації щодо договорів, які передбачають виконання резидентами боргових зобов'язань перед нерезидентами-кредиторами за залученими резидентами кредитами, позиками" – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-zatverdiv-novu-sistemu-valyutnogo-regulyuvannya-ta-oprilyudniv-dorojnyu-kartu-valyutnoyi-liberalizatsiyi;>
12. Постанова НБУ "Про затвердження Інструкції про порядок валютного нагляду банків за дотриманням резидентами граничних строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів" – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-zatverdiv-novu-sistemu-valyutnogo-regulyuvannya-ta-oprilyudniv-dorojnyu-kartu-valyutnoyi-liberalizatsiyi;>
13. Постанова НБУ "Про затвердження Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції" – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/news/all/natsionalniy-bank-zatverdiv-novu-sistemu-valyutnogo-regulyuvannya-ta-oprilyudniv-dorojnyu-kartu-valyutnoyi-liberalizatsiyi;>
14. Постанова НБУ "Про затвердження Положення про валютний нагляд" – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0013500-19>
15. Костюченко О.А. Валютне законодавство України: Навчальний посібник/ О. А.

Костюченко. - К.: Атіка, 2018. - 304 с.

16. Лапчук Б.Ю. Валютна політика: Навчальний посібник/ Б. Ю. Лапчук. - К.: Знання, 2018. - 212 с.

Допоміжна:

17. Валютне регулювання та контроль : навч. посіб. / О. В. Боришкевич [та ін.] ; заг. ред. О. В. Боришкевич. - К. : КНЕУ, 2008. - 400 с.

18. Кравченко Л. М., Шапошников О. О. Валютне регулювання і валютний контроль в Україні: Навчальний посібник / Київський національний торговельно-економічний ун-т. — К., 2001. — 100с.

19. Правове регулювання валютного ринку України : монографія / Т. В. Філіпенко. - Донецьк : [б. в.], 2010. - 241 с.

20. Правові засади валютного регулювання в Україні : навч. посіб. / О. А. Костюченко ; Академія адвокатури України. - К. : КНТ, 2009. - 224 с.

21. Холодна Ю. Є. Валютне регулювання: Конспект лекцій / Харківський національний економічний ун-т. — Х.: ХНЕУ, 2005. — 112с.

22. Хомутенко В.П. Організація і методика податкових перевірок. —К.: Центр навчальної літератури, 2004. -288 с.

23. Хмелевський І. – Придбання іноземної валюти // «Податки та бухгалтерський облік». – 2006 р. – № 13 (884). – с. 26.

24. Ющенко В. А., Міщенко В. І. Валютне регулювання: Навч. посіб. / Національний банк України. — К.: Знання, 1999. — 359 с.

25. Bagheri M. (2000), International Contracts and National Economic Regulation: Dispute Resolution Through International Commercial Arbitration, Kluwer Law International, the Hague, 289 p.

26. Brodecki Z. (2003), Polish Business Law, Kluwer Law International, the Hague, 591 p.

27. Heilperin M. (2007), International Monetary Economics, Ludwig von Mises Institute, Auburn, 281 p.

28. Kirshner J. (1997), Currency and Coercion: The Political Economy of International Monetary Power, Princeton University Press, Princeton, 289 p.

29. Tamirisa N. (1998), Exchange and Capital Controls As Barriers to Trade: IMF Working Paper, International Monetary Fund, Washington D.C., 19 p.

30. Tu Hong (2004), Foreign Exchange Control in China, Kluwer Law International, the Hague, 384 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Законодавство України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Ліга: Закон. База законодавства України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ligazakon.ua/ua/>

3. Український юридичний портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://radnuk.info/>.

4. Всеукраїнський юридичний портал [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://legalans.com/ua>.

5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.

6. Міністерство освіти і науки України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>.

7. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua>.

8. <https://prometheus.org.ua/> - платформа масових відкритих онлайн-курсів

9. <https://www.ed-era.com/> - студія онлайн-освіти

